

Januar 2010

Migrantenrechten

Migranten die in Nederland werken hebben rechten!

Als je werkt onder slechte omstandigheden, wordt uitgebuit of ernstige problemen hebt met je baas, kun je BLinN om advies vragen. Ook migranten (met of zonder verblijfsvergunning) hebben rechten. Het is belangrijk te weten dat er wettelijke manieren zijn om bescherming te krijgen als je wordt uitgebuit; ook als je ongedocumenteerd bent. Neem contact op met BLinN om te kijken of we iets voor je kunnen doen. De ondersteuning van BLinN is gratis. BLinN zal nooit informatie doorgeven aan anderen tenzij je daarom vraagt. Misschien heb je deze informatie nu niet nodig, maar je kunt altijd later nog contact opnemen, of je kunt deze informatie doorgeven aan iemand die het misschien wel nodig heeft.

BLinN is een onafhankelijke non-profit organisatie die mensen in uitbuitingssituatie ondersteunt. BLinN is in 1999 opgericht als een programma van Humanitas en Oxfam Novib en heeft sindsdien al vele mensen ondersteund. BLinN doet dit op de volgende manieren:

- informatie over rechten
- trainingen over communicatie en werk
- begeleiding rondom scholing en werk
- maatjescontacten
- juridische ondersteuning
- psychosociale ondersteuning

Sinds 2008 zoekt BLinN contact met werknemers in kwetsbare omstandigheden die ondersteuning nodig hebben. BLinN werkt samen met onder meer vakbonden, migrantenorganisaties en -kerken en advocaten.

Arbeidsrechten voor ongedocumenteerde werknemers

Zonder een geldige verblijfs- en werkvergunning mag je in Nederland niet werken. Maar dat betekent niet dat je geen rechten hebt. Als je hier werkt, heb je rechten volgens het Nederlands arbeidsrecht, of je legaal verblijf hebt of niet. Als je minder dan het minimumloon verdient, is het mogelijk dat je werkgever je uitbuit; dat is strafbaar.

Arbeidsrechten (ook voor ongedocumenteerden):

- Minimumloon (dit is afhankelijk van bruto/netto): *1.407,60 euro per maand, 324,85 euro per week, 64,97 euro per dag, 8,12 per uur bruto bij maximaal 40-urige werkweek* (per januari 2010). Deze bedragen zijn bruto, maar als je ongedocumenteerd bent betaal je hier geen belasting over. Dus is dit het bedrag dat je als ongedocumenteerde netto ontvangt;
- Vakantiegeld. Dit is 8 % van je normale salaris;
- Vier weken betaalde vakantie per jaar;
- Recht op doorbetaling bij ziekte (hoe lang is afhankelijk van je contract);
- Goede en veilige werkomstandigheden;
- Opzegtermijn: minimaal een maand (in sommige gevallen ook bij een 0-uren contract);
- 16 weken zwangerschapsverlof;
- Calamiteitenverlof en kortdurend zorgverlof.

Als je problemen hebt met je werkgever

Als je werkgever je salaris niet uitbetaalt, kun je een loonvordering instellen. Dit betekent dat je het salaris dat je niet hebt gekregen via de wettelijke weg terugvraagt. Ook als je geen verblijfsvergunning hebt is het mogelijk dit te doen. Het is belangrijk dat je bewijs verzamelt van gewerkte uren en van het salaris dat je hebt ontvangen. Als je niet kunt bewijzen hoe lang je voor de werkgever hebt gewerkt, stelt de wet dat je zes maanden hebt gewerkt.

Om een loonvordering tegen je werkgever in te dienen heb je een advocaat nodig. Ook zonder verblijfsvergunning heb je recht op een advocaat. Als je niet genoeg verdient of geen belasting betaalt (ongedocumenteerden kunnen geen belasting betalen) dan zal een advocaat door de Staat worden toegewezen (dit heet een toevoeging). Om hiervan gebruik te maken moet je een verklaring van je inkomen afgeven. De informatie over onder andere je inkomen zal niet worden doorgegeven aan de vreemdelingenpolitie. De advocaat zal genoeg geld krijgen om een aantal uur aan jouw zaak te besteden. Jij betaalt een eigen bijdrage (94 euro). Soms zul je proceskosten moeten betalen, maar als je ongedocumenteerd bent hoeft je nooit veel te betalen. Wel kan het zijn dat je een deel van de kosten moet terugbetalen als je eenmaal je achterstallig loon hebt ontvangen. BLinN heeft contact

met ervaren advocaten en kan je met één van hen in contact brengen. Neem hiervoor contact op met BLinN.

Als je problemen hebt met je werkgever, is het belangrijk zoveel mogelijk bewijs te verzamelen. Hoe meer bewijs je hebt, hoe beter. Daarom is het belangrijk vanaf het begin de volgende zaken bij te houden:

Tips

- Zorg ervoor dat je een arbeidscontract op papier krijgt;
- Zorg ervoor dat je salaris op je bankrekening wordt gestort. Als je geen bankrekening hebt en je salaris cash krijgt, vraag dan om een loonstrook. Bewaar anders eventuele enveloppen of noteer de bedragen;
- Noteer de uren die je hebt gewerkt en het salaris dat je hebt ontvangen;
- Noteer je taken en bewaar briefjes van je werkgever;
- Bewaar visitekaartjes, namen van collega's en werkgever, adressen, telefoonnummers en de naam van het bedrijf waarvoor je werkt;
- Probeer mensen te vinden die hebben gezien wat jij hebt meegemaakt en die willen getuigen;
- Neem eventueel foto's van de werkplek.

Uitbuiting en mensenhandel

Veel migranten komen naar Nederland om te werken en geld naar huis te sturen. Sommigen van hen zijn hier naartoe gelokt met valse informatie over werken in Nederland. Misschien heeft iemand je in je land van herkomst gevraagd naar Nederland te komen en werd je een goed betaalde, fatsoenlijke baan beloofd. Maar na aankomst in Nederland ben je erachter gekomen dat het valse beloftes waren en dat je onder slechte omstandigheden moet werken. Misschien krijg je nauwelijks betaald of moet je een schuld afbetalen door te werken. In Nederland is het verboden iemand te dwingen om te werken, dit heet 'mensenhandel'. Het is een zeer ernstig misdrijf. Als je de meerderheid van onderstaande vragen met 'ja' beantwoordt, ben je misschien het slachtoffer van mensenhandel.

Ben je slachtoffer van mensenhandel?

- Heeft iemand je aangeboden om in Nederland te komen werken?
- Is het werk veel slechter dan je verwachtte?
- Heeft je reisagent of baas je paspoort ingenomen?
- Moet je eerst (grote)schulden afbetalen?
- Krijg je (helemaal) niet betaald?
- Mag je niet naar de huisarts als je ziek bent?
- Word je gedwongen om te werken omdat iemand jou of je familie in de gaten houdt of bedreigt?
- Is het werk gevaarlijk of ongezond?
- Word je beperkt in je vrijheid?
- Word je bedreigd omdat je illegaal bent?

Mensenhandel komt voor in alle sectoren van de economie. Je kan ook slachtoffer worden als je al in Nederland verblijft en hier werk accepteert. Om als slachtoffer te worden erkend, maakt het niet uit of je zelf naar Nederland wilde komen.

Als je denkt dat je het slachtoffer bent van mensenhandel, heb je volgens de Nederlandse wet recht op bescherming – of je nu gedocumenteerd bent of niet. Deze bescherming betekent dat je een plek krijgt in een opvanghuis. Om bescherming te krijgen moet je wel aangifte doen tegen je uitbouter, handelaar of werkgever. Je hebt recht op een bedentijd van drie maanden voordat je besluit of je daadwerkelijk aangifte wilt doen. Hieronder staat een korte uitleg van deze B9-regeling.

De B9-regeling biedt bescherming aan slachtoffers van mensenhandel. De procedure is als volgt:

1. Je spreekt met de politie over je situatie. Als de politie ervan uitgaat dat je een slachtoffer van mensenhandel bent, krijg je een bedentijd van drie maanden. Je kunt dan goed nadenken of je aangifte wilt doen tegen je uitbouter/werkgever. Intussen krijg je een verblijfsvergunning, een veilige verblijfplaats, sociale ondersteuning, een advocaat en een zorgverzekering.
2. Na uiterlijk drie maanden besluit je of je wilt samenwerken met de politie in een onderzoek naar de uitbouter/werkgever. Als je besluit mee te werken, aangifte doet, krijg je een B9-verblijfsvergunning met dezelfde rechten als tijdens de bedentijd. Met de B9-vergunning mag je ook werken en naar

school gaan. Voor zolang het politieonderzoek en de eventuele rechtszaak tegen de uitbuiters duurt, wordt de B9-verblijfsvergunning elk jaar verlengd.

- Als je voor verblijf afhankelijk was van de B9-vergunning, wordt de B9-vergunning in principe ingetrokken na een eventuele rechtszaak. Je moet dan Nederland verlaten. In sommige gevallen kun je echter een permanente verblijfsvergunning krijgen. Dit gebeurt wanneer de uitbuiters wordt veroordeeld of wanneer je al meer dan drie jaar een B9-vergunning hebt. Soms zijn er ook andere mogelijkheden voor verblijf als de B9 stopt.

Als je besluit geen aangifte te doen krijg je geen rechtsbescherming. Dit betekent dat je illegaal bent en Nederland moet verlaten. Besluit je om wel mee te werken met de politie, maar kan deze je zaak niet oplossen, dan verlies je ook je recht op bescherming. Het is in het begin moeilijk in te schatten hoeveel tijd er nodig is voor een bepaald onderzoek of rechtszaak. Soms duurt een rechtszaak jaren. Soms stopt een onderzoek snel.

BLinN ondersteunt slachtoffers van mensenhandel en heeft contact met advocaten die gespecialiseerd zijn in mensenhandelzaken. Zoals eerder gezegd, heb je meestal recht op gratis bijstand van een advocaat. Aarzel niet om contact met ons op te nemen als je vragen hebt. Vaak is het beter eerst contact op te nemen met BLinN voordat je naar de politie gaat, zeker als je geen legaal verblijf hebt.

Vreemdelingendetentie

Als je ongedocumenteerd bent, kan de vreemdelingenpolitie je vastzetten om je terug te laten sturen naar je land van herkomst. Nadat de politie je heeft aangehouden, word je in vreemdelingendetentie geplaatst. Je wordt opgesloten totdat je uitzetting geregeld is. De duur kan variëren van een paar weken tot meer dan een jaar. Dit is afhankelijk van de ambassade van je eigen land en of je je eigen identiteitsdocumenten hebt. Elke maand kan er bezwaar worden gemaakt tegen je detentie. Detentie eindigt in uitzetting of - als je niet uitgezet kunt worden - vrijlating. Als je onterecht in detentie hebt gezeten heb je recht op schadevergoeding; vraag hiernaar bij je advocaat.

Als je iemand kent die ernstig is uitgebuit en in detentie is geplaatst, kun je contact opnemen met BLinN. BLinN bezoekt vreemdelingendetentiecentra en biedt ter plekke praktisch-juridische en psychosociale ondersteuning aan slachtoffers van mensenhandel.

Terugkeer naar je land van herkomst

Als je wilt terugkeren naar je land van herkomst is er een organisatie die je hierin kan helpen: het Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Het IOM betaalt de reis en heeft soms contact met organisaties in landen van herkomst die je kunnen helpen een nieuwe leven op te bouwen. Het IOM kan je ook helpen als je in vreemdelingenbewaring zit. Voor meer informatie kun je contact opnemen met het IOM op telefoonnummer 0900 - 74 64 466.

Medische verzorging

Bij gezondheidsproblemen, heb je recht op behandeling van bijvoorbeeld een dokter, ongeacht je verblijfsstatus. Je hebt altijd het recht een dokter te bezoeken. In Nederland gaan mensen met een gezondheidsprobleem altijd eerst naar de huisarts. Met de huisarts maak je (meestal telefonisch) een afspraak. Als de huisarts je probleem niet kan behandelen, wordt je door hem/haar doorverwezen naar een specialist in het ziekenhuis. In elke grote stad is één ziekenhuis aangewezen om mensen zonder verblijfsvergunning te behandelen. Als je niet naar een huisarts kunt gaan of er is spoed, is de Eerste Hulp in het ziekenhuis 24 uur per dag bereikbaar.

Als je zwanger bent, heb je recht op een verloskundige of gynaecoloog. Zorg ervoor dat je informatie krijgt over de situatie van je kind. Welke nationaliteit krijgt je kind als hij geboren wordt. Dit is afhankelijk van de erkenning van het kind door de ouders. Gebruik nooit de verzekeringspasje van een ander. Dit is gevaarlijk voor jouw gezondheid en die van de andere persoon omdat er verwarring kan ontstaan over ziekten en medicijnen. Als je geen geld hebt om medische hulp te betalen, moet je je dokter of verloskundige hierover informeren. Huisartsen, andere artsen en verloskundigen hebben een geheimhoudingsplicht: zij mogen geen informatie aan anderen doorgeven zonder jouw toestemming. Zij mogen ook geen informatie geven over mensen die ongedocumenteerd zijn (aan bijvoorbeeld de politie).

Voor meer informatie over medische zorg voor ongedocumenteerden kun je contact opnemen met:

MEDOC / Dokters van de Wereld

Rijswijkstraat 141-A

1062 ES Amsterdam

Tel. 020 - 465 28 66

Fax 020 - 463 17 75

Deze folder wordt aangeboden door:

BLinN – Humanitas/Oxfam Novib

Postbus 71

1000 AB Amsterdam

Tel. 020-5231100

info@blinn.nl

Het project 'Signaleren en informeren van moeilijk bereikbare slachtoffers van mensenhandel' wordt gefinancierd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Het project 'Met Recht naar Empowerment' wordt gefinancierd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Directie Emancipatie.

Programma Bonded Labour in Nederland (BLinN)
Samenwerkingsinitiatief van Humanitas en Oxfam Novib

www.blinn.nl

Programma BLinN
Weteringschans 259
Postbus 71
1000 AB Amsterdam
Tel. 020-5231100